

INGEZONDEN.

SEPSIS ?

In een verslag, voorkomend in afl. II van het Tijdschrift voor Tandheelkunde, worden Collega J. Sanders Ez. eenige zinsneden in den mond gelegd, die een wederwoord uitlokken. Het heet volgens dezen lezer — in Groningen drukte hij zich in den zelfden geest uit — dat de tandheelkundigen in Amerika, na het verschijnen van het bekende artikel van den pathologist aan het London Charing Cross Hospital, Dr. W. Hunter, vreeselijk verbolgen waren, doch dat de redacteurs der leidende vaktijdschriften Hunter gelijk gaven.

Deze voorstelling der zaken, gegeven door collega Sanders, is niet geheel juist. Degenen, die de literatuur hierover in de met name genoemde tijdschriften hebben gevolgd, weten dit. Wie het verzuimde, kan uit het citaat uit een rede van den redacteur van The Dental Review, gehouden in zijn kwaliteit van voorzitter der Odontological Society of Chicago, zich een denkbeeld vormen van den indruk, die het oordeel van Dr. Hunter, afgedrukt in The Lancet en overgenomen door Current Literature, een tijdschrift met inhoud over onderwerpen van algemeenen aard, op de bezadigde voormannen der Amerikaansche tandheelkunde maakte.

Nadat Dr. C. N. Johnson een gedeelte van het artikel van W. Hunter heeft aangehaald, laat hij er op volgen:

„Dr. Hunter's entire article is along the same intemperate lines and is necessarily very misleading to the public in giving the impression that all dentistry is harmful. From beginning to end he says not one word favorable to dental service of any kind, nor does he make any distinction between good dentistry carefully performed under proper hygienic measures, and the sort of dentistry which places fillings, crowns and bridges in and around „diseased teeth.” It does not seem to be within Dr. Hunter's range of observation that teeth may be treated for disease and rendered healthy before fillings or crowns are inserted, and that it is one of the tenets of our professional faith that this shall invariably be done. His repeated flings at American dentistry are most unfortunate but they must be allowed to pass as quite unworthy the dignity of Americans

to notice. Dr. H u n t e r never would have made them if he had been personally and professionally acquainted with the representative practitioners of dentistry in America".

Uit het voorgaande blijkt, dat evenmin de laatstverschenen voorstelling, als die welke S a n d e r s op het Groningsche Congres gaf, onopgemerkt kan passeeren, wat, naar ik vertrouw, mijn opmerking na diens lezing, alsook de aanvraag tot plaatsing dezer inzending, zal rechtvaardigen.

Met de meeste achting, ben ik, M. d. R.

Uw dw.,

M. J. HOMAN.

ANTWOORD.

Het is een punt van m. i. ondergeschikt belang, waartegen collega H o m a n opponeert, want het geschil tusschen ons gaat niet over de mate van juistheid of onjuistheid der door H u n t e r en anderen gegeven voorstelling der feiten, maar alleen over de vraag van historisch belang, welke houding men destijds in tandheelkundige kringen in Amerika aannam. Nu echter de Redactie zoo vriendelijk was, mij het bovenstaande ter inzage toe te zenden en de gelegenheid te geven tot onmiddellijke repliek, wil ik trachten, de zaak recht te zetten.

In de eerste plaats worde hier dan erkend, dat ik te Amsterdam, memoriseerend (dus niet eene op schrift gestelde lezing voordragend) ten onrechte den redacteur van „Dental Review" bij die van „Dental Cosmos" en „Items of Interest" heb genoemd. Uit het citaat van coll. H. blijkt voldoende, dat ook J o h n s o n behoorde tot de „vreeselijk verbolgen" tandheelkundigen (eene mogelijke verklaring hiervan zal straks worden gegeven). Te Groningen heb ik hem dan ook niet genoemd. Ik heb daar, sprekende over de rede van H u n t e r, woordelijk het volgende gezegd: „Onmiddellijk na de verschijning, maar vooral na het op *tendentieuse wijze excerpereen* ervan „door een Amerik. periodiek voor leeken, vercorzaakte de inhoud „in tandheelk. kringen in Amerika aanvankelijk een storm van „verontwaardiging; — verontwaardiging, welke al heel speedig „door de redacteuren der voornaamste tandheelk. tijdschriften en „andere schrijvers werd bewezen, niet gerechtvaardigd te zijn".

Deze bewering nu kan ik niet beter trachten waar te maken, dan door tegenover H o m a n's citaat andere citaten te plaatsen, welke wel wat ruimte in beslag zullen nemen, maar die ook op zichzelf,

afgescheiden van ons geschil, voor een groot deel de moeite van het lezen waard zijn.

In *Dental Cosmos* 1911 schrijft K i r k in het Editorial Department over de kwestie onder den titel „*Another view of a Review*” (pag. 1204).

Hier volgen enkele gedeelten:

„Comparison of the editorial review of Dr. H u n t e r's address „published in *Current Literature* and the original text of his address „at Mc. Gill University reveals a wide discrepancy in the treatment of the subject by the reviewer and the treatment of the subject by Dr. H u n t e r. The perversion of Dr. H u n t e r's meaning „by the reviewer of the address, and the altogether misleading „inferences which the reviewer draws from Dr. H u n t e r's statement „are evidently done for the purpose of pandering to the morbid „appetite for sensational literature regardless of truth and accuracy”, K i r k geeft dan aanhalingen uit het stuk in C. L., en laat daarop volgen: „Every one of the foregoing quotations from the editorial „review of Dr. H u n t e r's address is wholly unwarranted by the „address itself. They are inferences and conclusions read into the „address by either an ignorant or a prejudiced reviewer, or both „combined”. Sprekende over het werk, dat Dr. H. te dezen opzichte heeft verricht, zegt K. „in studying the relationships between oral „sepsis and grave constitutional disorders resulting therefrom, and „at the same time devoting his energies to a propaganda of the „importance of oral sepsis in relation to bodily disease, . . . he „has undertaken a most laudable and worthy mission”. Voorts: „Every one knows or ought to know that throughout the length „and breadth of the civilized world there are incompetent charlatans who are exploiting their ignorance and lack of mechanical „skill in the production of ill fitting dental mechanisms productive „of exactly the conditions that Dr. H u n t e r describes, and that „in order to catch the credulous these professional mountebanks „advertise themselves as „American dentists”. Every dental practitioner knows that untold suffering is inflicted upon humanity, „disease is propagated, and death in many instances hastened, by „the evil effects of this class of work. We infer from a careful reading „of Dr. H u n t e r's address that it is this particular class of practitioner and the damage which he inflicts upon humanity that has „enlisted his interest and called forth his critical condemnation — „in which cause we wish him God-speed and more power to his arm!”

„While some of the statements made by Dr. H u n t e r are perhaps rather excessive they are on the whole, we believe, in accordance with the general facts of the situation. Though the truth is „frequently unpleasant, it is never unwholesome,”

M. L. Rhein heeft in Oct. 1911 eene lezing gehouden eveneens naar aanleiding van het stuk van Hunter in The Lancet en van het referaat daarvan in C. L. De titel dezer lezing is „*Oral Sepsis*” en ze is te vinden in *Dental Cosmos* 1912, pag. 529. Ik citeer:

„This review has started a wave of protest in America that has extended broadcast over the country. The editors of American dental journals have been flooded with requests to come to the defense of the fair fame of American dentistry, which was so viciously attacked by the writer in *Current Literature*. The able editors of the *Dental Cosmos* and *Dental Review* have both responded to the requests of their readers, and the editorials in these journals on this subject are well worth perusing. These two editors, each a characteristic exponent of the very best in American dentistry, have treated the subject from entirely different viewpoints. Dr. Johnson's editorial has all the earmarks of having taken the so-called excerpts from Dr. Hunter as published in *Current Literature* as correctly representing the eminent British medical authority. A careful perusal of Dr. Hunter's article in the *Lancet* indicates that the editor of *Current Literature* has either not been able to understand Dr. Hunter or else has maliciously misinterpreted his just condemnation of a species of dentistry that is only too common”.

„A careful review of Dr. Hunter's paper discloses the fact that he thoroughly realizes the difference between good and bad dentistry! (Hunter heeft) sharply defined the line between the dentistry which he admires and that which is constructed upon diseased teeth. The picturing may not be pleasing to look at, but it is true, every word of it”.

„. . . let us not forget that instead of criticism we owe Dr. Hunter a debt of gratitude”.

In de discussie, op deze lezing volgend, in denzelfden jaargang van *Dental Cosmos* te vinden op pag. 596, uitten zich Drs. R. Ottolengui, E. C. Blaisdell, J. M. Magee op ongeveer dezelfde wijze.

Als redacteur van *Items of Interest* schrijft Ottolengui eveneens een Editorial over „Dr. Hunter's Address on Oral Sepsis” (1911, pag. 869). Ten einde hier niet te veel ruimte in beslag te nemen, zij het voldoende, te constateeren, dat het geheel denzelfden geest ademt. Enkele volzinnen slechts:

„Dr. Hunter nowhere denounces either dentistry *per se*, or American dentistry particularly”. „Dr. Hunter is not denouncing American dentistry, but a spurious counterfeit thereof”.

„. . . Dr. Hunter has done us a kindness rather than an injury”.

Ten slotte een enkel citaat uit H u n t e r's voordracht zelf (The Lancet 1911 pag. 79), ten bewijze, dat het niet de behoorlijke tandheelkunde was, welke door hem gehekeld werd:

„The problem is an important one for the dental profession, and „the solution is an important one in the interests of public health, „especially of our school children, 30 to 50 per cent of whom suffer „from dental and oral sepsis and its tonsillitic, pharyngeal, glandular, „and other effects. *For while a large body of that profession are engaged in dealing successfully with the difficult problems of dental „disease and of oral sepsis, another body is no less steadily engaged „in promoting sepsis of the worst character and degree . . .*” (cursiveering van mij).

Door het bovenstaande acht ik het door mij gesprokene voldoende toegelicht.

Ik maak echter van deze gelegenheid gebruik, om den lezers van mijn artikel in het vorige nummer mijne verontschuldiging aan te bieden voor verschillende slordigheden in den stijl, welke bij het gesproken woord zoo licht voorkomen, maar die toch gemakkelijk te corrigeeren waren geweest. Deze verbetering zou zijn afgedrukt, — wanneer niet door een misverstand mijne correctie te laat de Redactie hadde bereikt.

J. SANDERS Ez.